

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 72/21
Luxemburgissa 29.4.2021

Tuomio asiassa C-504/19
Banco de Portugal, Novo Banco SA ja Fundo de Resolução v. VR

Luottolaitoksen taannehtivan tervehdyttämistoimenpiteen tunnustaminen ehdoitta on unionin oikeuden vastaista, jos se merkitsee sitä, että asiakas ei voi enää jatkaa pääasiaratkaisuun johtavaa oikeudenkäyntiä, joka on aloitettu sellaista väliaikaista omaisuudenhoitoyhtiötä vastaan, jolle kyseinen velka oli aiemmin siirretty

Vuonna 2008 VR, joka on luonnollinen henkilö, teki Banco Espirito Santo, Sucursal en España (jäljempänä BES Espanja), joka on portugalilaisen Banco Espirito Santo -nimisen pankin (jäljempänä BES) espanjalainen sivuliike, kanssa sopimuksen, jolla se hankki islantilaisen luottolaitoksen etuoikeutettuja osakkeita. BES:n jouduttua vakaviin taloudellisiin vaikeuksiin Portugalin keskuspankki Banco de Portugal päätti elokuussa 2014 tehdyllä päätöksellä perustaa väliaikaisen omaisuudenhoitoyhtiön, jonka nimeksi annettiin Novo Banco SA ja jolle siirrettiin BES:n varat, velat ja varallisuuteen kuulumattomat muut erät. Tiettyjä velkoja ei kuitenkaan siirretty Novo Bancolle. Kyseisen siirron jälkeen Novo Banco SA, Sucursal en España (jäljempänä Novo Banco Espanja) pysytti VR:n ja BES Espanjan välisen liikesuhteen.

VR nosti 4.2.2015 Juzgado de Primera Instancia de Vitoriassa (Vitorian alioikeus, Espanja) Novo Banco Espanjaa vastaan kanteen, jossa se vaati ensisijaisesti sopimuksen toteamista pätemättömäksi tai toissijaisesti sen purkamista. Novo Banco Espanja väitti, ettei sitä vastaan voitu nostaa kannetta tuomioistuimessa, koska väitetty vastuu oli elokuun 2014 päätöksen nojalla velkaa, jota ei ollut siirretty sille.

Koska Vitorian alioikeus hyväksyi VR:n kanteen, Novo Banco Espanja valitti tuomiosta Audiencia Provincial de Álavaan (Álavan maakunnallinen ylioikeus, Espanja). Oikeudenkäynnin aikana se toimitti kaksi Banco de Portugalin 29.12.2015 tekemää päätöstä. Näillä päätöksillä muutettiin elokuun 2014 päätöstä ja todettiin muun muassa, että ”tästä päivästä lukien BES:n velkoihin, joita ei ole siirretty Novo Bancolle, kuuluvat erityisesti: – – mitkä tahansa vastuut, jotka ovat minkä tahansa liitteessä I kuvatun menettelyn kohteena”, joiden joukossa oli VR:n nostama kanne. Lisäksi niissä määrättiin, että siltä osin kuin mitkä tahansa varat, velat tai varallisuuteen kuulumattomat erät olisi pitänyt jäädä BES:n varallisuuteen mutta ne oli todellisuudessa siirretty Novo Bancolle, ne siirrettiin uudelleen Novo Bancolta BES:lle 3.8.2014 lukien.

Koska Álavan maakunnallinen tuomioistuin hylkäsi Novo Banco Espanjan valituksen, Novo Banco Espanja nosti kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Tribunal Supremossa (ylin tuomioistuin, Espanja). Novo Banco Espanja katsoo, että luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta annetun direktiivin 2001/241 nojalla 29.12.2015 tehdyt päätökset ovat ilman eri muodollisuuksia voimassa kaikissa jäsenvaltioissa. Koska ylin tuomioistuin katsoi, että näillä päätöksillä muutettiin elokuun 2014 päätöstä taannehtivasti, se saattoi asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi selvittääkseen, onko tällaiset sisällölliset muutokset tunnustettava vireillä olevissa oikeudenkäynneissä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

¹ Luottolaitosten tervehdyttämisestä ja likvidaatiosta 4.4.2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/24/EY (EYVL 2001, L 125, s. 15).

Unionin tuomioistuin huomauttaa, että direktiivin 2001/24 mukaan **tervehdyttämistoimenpiteitä sovelletaan lähtökohtaisesti kotijäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja ne tulevat voimaan tämän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti koko unionissa ilman eri muodollisuuksia. Poikkeuksena tähän periaatteeseen** kyseisen direktiivin 32 artiklassa säädetään, että **tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutukset luottolaitoksen määräämisvallasta erotettua omaisuutta tai oikeutta koskevaan vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.**

Ensinnäkin unionin tuomioistuin toteaa, että kyseisen 32 artiklan soveltaminen edellyttää **kolmen kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä samanaikaisesti ja että nämä edellytykset täyttyvät Tribunal Supremossa vireillä olevassa asiassa.** Ensinnäkin **kyse on oltava** direktiivissä 2001/24 tarkoitetuista **tervehdyttämistoimenpiteistä**, mikä on tilanne nyt käsiteltävässä asiassa, sillä 29.12.2015 tehdyillä päätöksillä on tarkoitus säilyttää tai palauttaa ennalleen luottolaitoksen taloudellinen tilanne.

Toiseksi **on oltava olemassa vireillä oleva oikeudenkäynti**, ja tämä käsite kattaa ainoastaan **pääasiaratkaisuun johtavat menettelyt.** Nyt käsiteltävässä asiassa yhtäältä pääasiassa kyseessä olevaa menettelyä on pidettävä pääasiaratkaisuun johtavana menettelynä, ja toisaalta 29.12.2015 tehdyt päätökset tehtiin ajankohtana, jolloin VR:n 4.2.2015 aloittama menettely oli jo vireillä.

Kolmanneksi **vireillä olevan oikeudenkäynnin on koskettava ”luottolaitoksen vallinnasta erotettua omaisuutta tai oikeutta”.** Unionin tuomioistuin ottaa huomioon direktiivin 2001/24 32 artiklan eri kieliversioiden eroavaisuudet ja tutkii kyseessä olevan säännöksen tavoitetta ja toteaa sillä pyrittävän siihen, että tervehdyttämistoimenpiteiden tai likvidatiomenettelyjen vaikutukset vireillä olevaan oikeudenkäyntiin määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä. Tällaisen päämäärän valossa ei olisi kuitenkaan johdonmukaista sulkea viimeksi mainitun lainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutuksia vireillä olevaan oikeudenkäyntiin silloin, kun kyseinen oikeudenkäynti koskee mahdollisia vastuita, jotka on siirretty tällaisten tervehdyttämistoimenpiteiden avulla toiselle yksikölle. Kyseistä 32 artiklaa on siis sovellettava **luottolaitoksen yhteen tai useampaan varallisuuserään, joka kuuluu varoihin tai velkoihin, jotka ovat toteutettujen tervehdyttämistoimenpiteiden kohteena, kuten Tribunal Supremossa vireillä olevassa asiassa kyseessä olevan mahdollisen vastuun tapauksessa.**

Toiseksi unionin tuomioistuin toteaa sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa oikeudenkäynti on vireillä, säänneltyjen tervehdyttämistoimenpiteiden vaikutusten laajuudesta, että **kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säännellään kaikkia vaikutuksia, joita tällaisilla toimenpiteillä voi olla tällaiseen oikeudenkäyntiin, riippumatta siitä, ovatko nämä vaikutukset menettelyllisiä vai sisällöllisiä.**

Näin ollen direktiivistä 2001/24 seuraa, että **tervehdyttämistoimenpiteiden sekä menettelyllisiä että sisällöllisiä vaikutuksia vireillä olevaan pääasiaratkaisuun johtavaan tuomioistuinmenettelyyn ovat yksinomaan ne vaikutukset, jotka määräytyvät sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, jossa oikeudenkäynti on vireillä.**

Unionin tuomioistuin korostaa lisäksi yhtäältä, että **29.12.2015 tehtyjen päätösten vaikutusten tunnustaminen Tribunal Supremossa vireillä olevassa menettelyssä**, sikäli kuin se on omiaan tekemään tehottomiksi VR:n hyväksi jo annetut tuomioistuinten ratkaisut, **olisi oikeusvarmuuden periaatteen vastaista.** Toisaalta sen hyväksyminen, että tervehdyttämistoimenpiteet, jotka kotijäsenvaltion toimivaltainen viranomaisen on toteuttanut toisessa jäsenvaltiossa tapahtuneen kanteen nostamisen jälkeen ja joiden seurauksena **muutetaan taannehtivin vaikutuksin kanteessa tarkoitetun oikeusriidan ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä oikeussääntöjä**, voisivat johtaa siihen, että tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, hylkää kanteen, merkitsisi sitä, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua **oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin rajoitettaisiin.**

Unionin tuomioistuin toteaa, että direktiivin 2001/24, luettuna oikeusvarmuuden periaatteen ja oikeuden tehokkaisuuden oikeuskeinoin valossa, **vastaista on se, että muussa jäsenvaltiossa kuin kotijäsenvaltiossa vireillä olevassa pääasiallisuudessa johtavassa oikeudenkäynnissä tunnustetaan ilman eri muodollisuuksia 29.12.2015 tehtyjen päätösten kaltaisen tervehdyttämistoimenpiteen vaikutukset, kun tällainen tunnustaminen johtaa siihen, että luottolaitos, jolle velka oli siirretty ensimmäisellä tervehdyttämistoimenpiteellä, menettää taannehtivasti passiivilegitimaationsa kyseisen vireillä olevan oikeudenkäynnin osalta, minkä seurauksena samassa oikeudenkäyntimenettelyssä kyseessä olevat kantajan hyväksi jo annetut tuomioistuinratkaisut tehdään tehottomiksi.**

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127